

Prof. Dr. Hamdi YASAMAN
Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi

FİKRİ ve SINAİ MÜLKİYET HUKUKU

**FİKİR ve SANAT ESERLERİ
ENDÜSTRİYEL TASARIMLAR
PATENTLER**

ile İlgili

**MAKALELER
MÜTALÂALAR
BİLİRKİŞİ RAPORLARI**

CİLT II

vedat kitapçılık
İSTANBUL 2012

Yayın No: 269

5846 sayılı yasa uyarınca bu kitabın birinci basımın dijital iletim, CD'ye kayıt, elektronik kitap olarak yayımı ve mevcut veya ileride geliştirilebilecek her türlü araçla çoğaltılması ve yayılması hakları da dahil olmak üzere; 5846 sayılı yasa anlamında çoğaltma, yayma ve diğer tüm yayın hakları yalnızca ve münhasıran VEDAT KİTAPÇILIK Basım Yayım Dağıtım İnş. San. Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Kitabın tamamının veya bir kısmının mevcut veya ileride geliştirilebilecek herhangi bir araç veya teknikle çoğaltılması, yayılması ve herhangi bir şekil ve yöntemle ticaret alanına konu edilmesi kesinlikle yasaktır. Aksine hareketler VEDAT KİTAPÇILIK Basım Yayım Dağıtım İnş. San. Tic. Ltd. Şti.'nin burada saklı tutmuş olduğu haklarının ihlali anlamını taşır. VEDAT KİTAPÇILIK Basım Yayım Dağıtım İnş. San. Tic. Ltd. Şti. olabilecek tüm hak ihlallerine karşı tüm yasal haklarını kullanmaya, fikri hak ve emeği korumaya kararlıdır.

ISBN: 978-605-4446-33-9

- Sayfa Düzeni** : Murat Temur (0532 473 69 28)
e-mail: murattemur@gmail.com
- Kapak Tasarımı** : Murat Ece
mtece30@gmail.com
- Baskı - Cilt** : Altan Basım San. Tic. Ltd. Şti.
Matbaacılar Sitesi 222/A 34200 Bağcılar - İstanbul
Tel: +90 (212) 629 03 74 Fax.: +90 (212) 629 03 76
- Cilt** : Derya Mücellit
(0212) 501 02 72

**VEDAT KİTAPÇILIK
BASIM YAYIM DAĞITIM LTD. ŞTİ.**

- Şişli Mağaza** : Abide-i Hürriyet Cad. No: 207
Şişli / İSTANBUL
Tel.: (0212) 240 12 54 - 240 12 58
Fax: (0212) 240 12 67
www.vedatkitapcilik.com

ÖNSÖZ

Fikri ve Sınaî Mülkiyet Hukuku ile ilgili Makaleler, Hukuki Mütalâalar, Bilirkişi Raporları adlı kitabın 1. cildi 2006 yılında yayınlanmıştı. Aradan 5 yıl geçti ve bu ikinci cildi yayına hazırladık. Bu zaman sürecinde Türkiye’de Fikri ve Sınaî Mülkiyet Hukukunda gerek doktrinde, gerek mahkeme kararlarında büyük artış oldu. Senelerdir ihmal edilen ve fazla eser verilmeyen bu alanda, son yıllarda birçok doktora tezi yazıldığı gibi, birçok genel eser de yayınlandı. Fikri haklarla ilgili bazı dergiler de bulunmakta. Örneğin, 2009 ve 2010 yıllarında “Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı” yayınlandı. Ben de, doktora ve lisansüstü talebelerini bu alanda çalışmaya sevk ettim ve bu dönemde birçok tez danışmanlığı yaptım, jüri üyesi olarak bulundum.

Bu dönemde Markalar ile ilgili 556 sayılı KHK, Tasarımlarla ilgili 554 sayılı KHK ve Patentlerle ilgili 551 sayılı KHK üzerindeki tasarımlar kanunlaşmadı. Bunun gibi, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve diğer bazı Hukuk Fakülteleri ile Fikri ve Sınaî Hakların ana bilim dalı olması için girişimlerimiz oldu; ancak bugüne kadar bu önemli hukuk dalının ayrı bir ana bilim dalı olarak ihdasına muvaffak olamadık. 2011 yılında Yargıtay’da yeni daireler kuruldu; ancak fikri ve sınaî haklar için ayrı bir daire ihdas edilmedi ve yine Yargıtay 11. HD’nin bünyesi içinde bu tür temyiz incelemeleri devam etmekte. Bu kadar önemli ve ekonomik değeri bulunan fikri haklarla ilgili düzenlemelerin süratle yapılması ve KHK’ların kanuna dönüştürülmesi bir zurettir. Uzmanlık isteyen Fikri ve Sınaî Haklar Mahkemeleri hâkimleri için bir dönem yapılan ve çok iyi sonuç alınan Avrupa’da uzmanlık eğitiminin tekrar yapılması ve uzman hâkimlerin yetiştirilmesi şarttır. Yargıtay’ın bir dairesinin Fikri ve Sınaî Haklara tahsis edilmesinde büyük yarar vardır. Üniversitelerde halen seçimlik ders olarak okutulan Fikri Hukukun ayrı bir ana bilim dalı olarak kurulması, sadece bu alanda çalışacak araştırma görevlilerinin kadroya alınması ve bu alanda gelişmelerin sağlanması çok önemlidir. Fikri Hukukun, Ticaret Hukuku ana bilim dalı tarafından okutulması ve ayrı bir disiplin olarak okutulmaması, öğretim elemanlarının ticaret hukukunun yanında ek olarak bu alanda da çalışmaları ve doçentlik sınavında fikri hukuktan

değil, bütün ticaret hukuku alanından girmeleri, bu konudaki öğretim üyesi sayısının sınırlı olmasına sebebiyet vermektedir. Türkiye’de hukuk fakültele-
rinin sayısının 56’ya ulaşması ve öğretim üyesi sayısının kısıtlı olması sebe-
biyle, birçok fakültede fikri hukuk seçimlik ders olarak bile okutulamamak-
tadır. Öğretim üyesi sıkıntısının had safhaya ulaştığı bu dönemde öğretim ka-
litesinin düştüğü bir vakıa olarak karşımıza çıkmaktadır. Tam gün yasası se-
bebiyle birçok öğretim üyesinin üniversiteden ayrılmaları; bunun yanında
YÖK’ün kadro vermemesi, rektörlük seçimi sebebiyle kadroların dondurul-
ması, son 4 yıldır hukuk fakültemize bir tek araştırma görevlisinin alınmama-
sı, yardımcı doçent kadrosu verilmemesi eğitim kalitesini düşürecektir. Bu
dört yılın kaybı, 8-10 senede ancak telafi edilebilir. Bu son dönemde ayrılan
ve sözleşmeli olarak da ders verdirilmeyen öğretim üyelerinin yerinin doldu-
rulması mümkün değildir. Bunu, fakültelerin kaybı olduğu gibi, en yüksek
puanda (ilk 100’den) öğrenci alan GSÜ Hukuk Fakültesi öğrencilerine de ya-
pılmış bir haksızlık olarak görüyorum. Onlar, alanlarında en iyileri olan bu
öğretim üyelerinden ders dinleyememek şanssızlığına uğradılar.

Bu kitabın 1. cildinde eseri eşim Ceylan Yasaman’a ithaf etmiş idim.
Önsözde, insanın en büyük eserinin çocukları olduğu ve bu eserin sahibinin
de anne olduğunu söylemiş idim. Benim de annem halen 89 yaşında ve onun
da iki eseri var: Ben ve ablam Nevra İlkus. Annem Cumhuriyet ile yaşıt ay-
dın bir Cumhuriyet kadınıdır. Rahmetli babam hâkim idi. Balıkesir iline bağ-
lı Manyas’da hâkim iken, annem ona haber vermeden beni İstanbul’da Gala-
tasaray İlkokulu sınavına soktu ve kardeşleri ile anlaşarak beni onların yanı-
na verdi. Memur maaşlarının çok düşük olduğu o devirde, babam beni İstan-
bul’da okutmaktan çekiniyordu. Bu cesur ve aydınlık kadın benim istikbalim
için bu önemli kararı verdi. Benim Galatasaray Lisesi’ni ve İstanbul Üniver-
sitesi Hukuk Fakültesi’ni bitirmemle, asistan olarak fakülteye girmemle, dok-
tor, doçent ve profesör olmamla hep iftihar etti ve mutlu oldu. GSÜ Hukuk
Fakültesi’ne dekan olarak atanmamdan gurur duydu. Ancak GSÜ’ye rektör
olma fikrime karşı çıktı ve bunun tehlikeli olduğunu söyledi. Bunda önemli
bir anlam vardı. Ben de, beni bugünlere getiren, hiçbir fedakârlıktan kaçın-
mayan, daima gülen annem Süeda Yasaman’a bu eserimi ithaf ediyorum.

Prof. Dr. Hamdi Yasaman

İstanbul, 02.01.2012

İÇİNDEKİLER

I- MAKALELER

1. Mimari Proje ve Mimari Eserler3
2. Patent Hukukunda Ticari Sırların Korunması15

II- MÜTALAALAR

A- *Fikir ve Sanat Eserleri*

1. Çerçeve Reklam35
2. Mimari Proje – Mimari Eser53
3. Mali Hakların Devrine İlişkin Sözleşme65
4. Sinema Eserlerinde Koruma Süreleri77

B- *Endüstriyel Tasarım*

5. Mağaza İç ve Dış Tasarımları87
6. Tescilsiz Tasarımların Korunması95
7. Hükümsüzlük Kararının Etkisi115

C- *Faydalı Model*

8. Faydalı Modelin Hükümsüzlüğü – Plastik Şarjör Tasarımı125

D- *Patent*

9. Cips Fıstık ve Leblebi Patentlerinin Hükümsüzlüğü141
10. Patent Hükümsüzlüğü – Buluş Basamağı161
11. Patent Verilebilirlik Şartları – Tekniğin Bilinen Durumunun Aşılması175

III- BİLİRKİŞİ RAPORLARI

A- *Fikir ve Sanat Eserleri*

1. Bağlantılı Haklar – İhlal Halinde Tazminat187
FSEK m. 80/1/C – Radyo Televizyon Kuruluşlarının Hakları
FSEK m. 68 – Mali Haklara Tecavüz Halinde Tazminat
2. Derleme Eser - İktibas Serbestisi191
FSEK m.1/B/d – Derleme Eser
Derleme Eser Sahibinin Aktif Husumet Ehliyeti
FSEK m. 35 – İktibas Serbestisi
3. Tezden İktibas – İntihal200
Tez Danışmanının Tezden İktibas Yapması
Kaynak Göstermeme
4. Tezden İktibas (Ek Rapor)221
FSEK m. 35 – İktibas Serbestisi
FSEK m. 68, m. 70 – Tazminat
5. Derleme Eser – İntihal227
FSEK m. 1/B/d – Derleme Eser
6. Fotoğraf Eserleri – Moda Dergisindeki Fotoğraf233
FSEK m. 4/1/5 – Fotoğraf Eserleri
FSEK m. 84 – Haksız Rekabet / İşaret, Resim ve Ses
Tazminat
7. Röportajın Eser Niteliği239
Toplumda Haber Değeri Olan Kişiyle Yapılan Röportaj
FSEK m. 84 – Haksız Rekabet Hükümlerince Koruma
FSEK m. 37 – Haber Maksatlı Yayınlarda İktibas Serbestisi
8. Sinopsisin Eser Niteliği – Esinlenme – İşlenme251
Sinopsis ile Senaryo Arasındaki Benzerlik
Esinlenme – İşlenme
Eser Sahibinin Haklarının İhlali

9. TV Programı Formatı – Haber Bülteni	260
<i>Televizyon Formatının Eser Mahiyeti</i>	
<i>Haksız Rekabet Hükümlerince Korunması</i>	
<i>Haber Bülteninde Kullanılan Unsurların Haksız Rekabet Teşkil Etmesi</i>	
10. Bilgisayar Yazılım Programı	273
<i>FSEK m. 1/B/g – Bilgisayar Programları</i>	
<i>FSEK m. 83 – Haksız Rekabet</i>	
11. İnternet Sitesinde Yayınlanan Yazı	281
<i>FSEK m. 2 – Eser</i>	
<i>FSEK m. 52 – Mali Hakların Devri - Şekil Şartı</i>	
<i>TTK m. 56 vd. – Haksız Rekabet</i>	
12. İşlenme Eser	291
<i>Edebiyat Eserinin Sinema Eseri Haline Getirilmesi</i>	
<i>Farklı Senaristlere Ait Senaryolar Arasında Benzerliğin Tespiti</i>	
13. Toplama Eserde Editörün Hakları	296
<i>FSEK m. 6/7 – Toplama Eser</i>	
<i>Toplama Eser Sahipliği</i>	
<i>Eser Sahibinin Eser Başlığı Üzerindeki Hakları</i>	
14. Diyalog Yazarının Eser Sahipliği	303
<i>FSEK m. 8 – Eser Sahibi</i>	
<i>Diyalog Yazarının Hakları</i>	
<i>Meslek Birliği – Yetki Belgesi</i>	
15. Mali Hakların Devri	310
<i>Süre İtibariyle Sınırlı/Sınırsız Devir</i>	
<i>Yer İtibariyle Sınırlı/Sınırsız Devir</i>	
16. Fotoğraf Eserleri – Tazminat	321
<i>Fotoğraf Eserleri</i>	
<i>Tazminat</i>	

17. TV Programı Formatı – Yarışma Programı	326
<i>Formatın FSEK Anlamında Eser Olarak Kabul Edilmemesi</i>	
<i>Haksız Rekabet Çerçevesinde Korunması</i>	
18. TV Programı Formatı – Yarışma Programı (Ek Rapor)	345
<i>Haksız Rekabet Hükümleri Bakımından İncelenmede, Harcıalem</i>	
<i>Nitelikteki Unsurların Değil, Orijinal Nitelikteki Unsurların Nazara</i>	
<i>Alınması</i>	
19. İntihal – Çizgi Roman	350
<i>İntihal</i>	
20. İntihal – Esinlenme – Karikatür Eserler	356
<i>FSEK m. 4/1/7 – Karikatür Eserleri</i>	
<i>FSEK m. 4/1/8 – Tiplmeler</i>	
<i>FSEK m. 5 – Sinema Eserleri & Reklam Filmi</i>	
21. Grafik Eserler	385
<i>FSEK m. 4/1/6 – Grafik Eserler</i>	
<i>Eser Sahibinin Manevi Hakları</i>	
<i>Marka Olarak Tescil Ettirilen Logoya Tecavüz – İtibar Tazminatı</i>	
22. Yapı Kataloğu	391
<i>FSEK Anlamında Eser Olup Olmadığının Somut Olayın Şartlarına</i>	
<i>Göre Değerlendirilmesi</i>	
23. Moda Tasarımları	397
<i>Güzel Sanat Eserleri – Moda Tasarımları</i>	
24. Yabancı Dil Konuşma Klavuzu	403
<i>İlim ve Edebiyat Eseri – Konuşma Kılavuzu</i>	
<i>Eserde Değişiklik Yapılmasını Men Etmek</i>	
25. CD ve Kasetlerde Bandrol	417
<i>Bandrol Sözleşmesinin Feshi</i>	

26. İcracı Sanatçı – Yardımcı Aktör	429
<i>İcracı Sanatçı</i>	
<i>Sinema Eserleri & Dizi Filmler</i>	
<i>Dizi Filmlerin İcra Edilebilir Niteliği</i>	
27. Meslek Birlikleri	440
<i>Telif Dağıtım Uygulaması</i>	
28. Meslek Birliklerine Verilen Yetki Belgeleri	448
<i>Eser, İcra, Fonogram ve Yapımların Yayınlanmasına,</i>	
<i>İletilmesine İlişkin Esaslar</i>	
<i>Tazminat</i>	
B- Endüstriyel Tasarım	
29. Promosyon Malzemeleri Tasarımı	459
<i>Yenilik, Ayırt Edici Nitelik</i>	
30. Pantolon Tasarımı	467
<i>Tasarım Hakkının Kapsamı</i>	
<i>Hak Sahipliği</i>	
<i>Yenilik</i>	
<i>Tasarım Hakkına Tecavüz</i>	
31. Kumaş Tasarımı	483
<i>Tasarımın Farklı Ürünlere Uygulanması</i>	
<i>Kümülatif Koruma</i>	
<i>Yenilik, Ayırt Edici Nitelik</i>	
32. Tekstil Deseni	492
<i>Yenilik, Ayırt Edici Nitelik</i>	
33. Şifre Üretme Cihazı	498
<i>554 sayılı KHK m. 48 – Tasarım Hakkına Tecavüz</i>	

